

Format raadvragen P&C-producten

Nr.	Onderwerp	Fractie	POHO	Pag.	Vraag:	Antwoord
1	Verbonden Partijen	H&G	Pijnenburg	3	Welke factoren veroorzaken de forse stijging van de bijdragen aan verbonden partijen (– €393k in 2027)?	De stijging komt met name door de verhoogde bijdrage aan de VRBZO (€535.000) en de GRSA2 (€517.000). Voor de VRBZO komt deze stijging door de uitwerking van de het beleidsplan 2027-2030, waar de raad reeds al een zienswijze voor heeft ingediend. Voor de GRSA2 ziet de stijging toe op de reguliere indexatie van de kosten. Met name de stijging in de bijdrage van VRBZO leidt er toe dat de opgenomen stelpost indexatie (€812.000) niet volledig toereikend is.
2	Verbonden Partijen	H&G	Pijnenburg	3	Waarom waren deze stijgingen niet zichtbaar of voorzien in de begroting 2026?	Het beleidsplan van de VRBZO is pas begin 2026 aangeboden aan de raden, en daarom nog niet opgenomen in de meerjarenbegroting 2026-2029.
3	Verbonden Partijen	H&G	Pijnenburg	3	Welke afspraken zijn gemaakt binnen VRBZO, MRE en A2-samenwerking die leiden tot deze hogere lasten?	Voor alle drie de partijen (en ODZOB en GGD) wordt eenzelfde indexatiemethodiek toegepast. Dit is ook reeds toegelicht in de voorstellen omtrent de zienswijzen. Met betrekking tot het beleidsplan VRBZO heeft de raad hier reeds een zienswijze voor ingediend.
4	Verbonden Partijen	H&G	Pijnenburg	3	Hoe beoordeelt het college de mate van gemeentelijke invloed op deze kostenstijgingen?	De invloed op de kostenstijgingen van de grote 4- GR'en is beperkt, omdat we hier

						<p>één van de 21 deelnemers zijn. Wel is afgelopen jaar veel ingezet om te komen tot een eenduidige indexatie-methode. Deze methode is nu ook zo verwerkt in de begrotingen van de 4-GR'en.</p> <p>Wat betreft de invloed bij de GRSA2 is deze groter. Echter zijn de kostenstijgingen bij de GRSA2 bijna enkel indexatie, en daarmee in lijn en conform de afspraken.</p>
5	Inleiding	PRO	Pijnenburg	3	<p>Het wordt complexer, de wettelijke taken stijgen in aantal, de middelen van het rijk blijven achter ...</p> <p>Vraag: Hoe lang houden we dit oneerlijke maar ernstige "spel" nog vol? Wanneer wordt de kloof tussen wat moet en wat nog kan dermate groot dat het niet meer uitvoerbaar zal zijn? En ten koste van wie of wat zal dat gaan? Voorziet de VNG al in dit rampscenario en hoe wordt daar op ingespeeld? Is het niet vijf voor twaalf?</p>	<p>Het meerjarig perspectief laat zien dat er de komende jaren nog veel 'financiële' uitdagingen zijn. Wij hebben als gemeente geen invloed op de uitvoering van wettelijke taken en de compensatie die we hiervoor ontvangen.</p>
6	Algemeen	VOTE	Pijnenburg	5	<p>Het raadsvoorstel stelt dat de effecten "zeer minimaal" zullen zijn. Waarop baseert u dat vóór publicatie? Krijgen wij vóór de stemming een geactualiseerd beeld?</p>	<p>Dat baseren we op berichten die we ontvangen vanuit het Rijk, waaronder de Voorjaarsnota 2026 en het regeerakkoord. De RIB Meicirculaire 2026 wordt voor de behandeling van de Nota Kaders in de raadscommissie toegezonden.</p>
7	Verhoging van leges,	VOTE	Pijnenburg	6	<p>"De rioolheffing voor de komende jaren is vastgesteld in de raadsvergadering van <u>24</u></p>	<p>Ja, het tarief is verhoogd van €225 (2025) naar €235 (2026). Er wordt in de vraag</p>

	tarieven en gemeentelijke belastingen				november 2022. Wij voeren dit besluit ongewijzigd uit.” Is de rioolheffing vorig jaar (06/11/2025) niet gewijzigd met het vaststellen van de verordening op de heffing en de invordering van Riool- en Waterzorgheffing 2026? Zo ja, is dit ook op de juiste manier verwerkt in de overige financiële stukken?	verwezen naar het besluit inzake het vaststellen van het VGRP. Hierin is voor de komende jaren de hoogte van de rioolheffing vastgesteld. Bij vaststelling van de belastingverordeningen (waaronder voor de rioolheffing) wordt het tarief uit het VGRP opgenomen voor de looptijd van het plan.
8	OZB	H&G	Pijnenburg	6	Wat betekent concreet dat de indexatie van de OZB in 2027 trendmatig meeloopt?	In de Nota Kaders is nu een indexatiepercentage van 1,5% opgenomen. Dit is in Valkenwaard de afgelopen jaren het gebruikte trendmatige percentage, dat steeds lager was dan de werkelijke inflatie. In aanloop naar de Programmabegroting zal bekeken worden of dit percentage nog in verhouding staat tot stijgende kosten en de ontwikkelingen van de woningwaarden in relatie tot de uitkering van het Rijk (in de algemene uitkering ontvangen we een korting gebaseerd op de woningwaarde).
9	Indexatie	H&G	Pijnenburg	6	Kan het college inzichtelijk maken welke budgetten in 2026 onvoldoende waren geïndexeerd en wat daarvan de financiële impact is?	Afwijkingen op de begroting 2026 worden verantwoord in de Bestuursrapportage 2026, Slotwijziging 2026 en de Jaarstukken 2026. Er is tot op heden geen indicatie dat budgetten niet voldoende zijn geïndexeerd.
10	Verhoging	VL	Pijnenburg/	6	Als uitgangspunt wordt benoemd dat voor leges alla kosten worden doorberekend 100%	Op begrotingsbasis is dat voor 2027 wel de insteek. In de realisatie kunnen hier

			Kerkhof		kostendekkendheid. Gelet op de afwijkingen in de tabel leges begroting. Is dit realistisch om dit al voor 2027 door te voeren?	gedurende het jaar afwijkingen in ontstaan. Dat is afhankelijk van de aard van vergunningaanvragen: vergunningsproducten die niet kostendekkend zijn (kleine woningverbouwingen) en die duurder zijn dan werkelijke kosten (woningbouwprojecten).
11	2.4 Looncompensatie	PRO	Pijnenburg	6	wanneer is het mogelijk een helder overzicht te ontvangen van de effecten van de Meicirculaire?	De RIB Meicirculaire 2026 wordt voor de behandeling van de Nota Kaders in de raadscommissie toegezonden.
12	Ambities	VL	Pijnenburg	8	Kunnen we een overzicht ontvangen van nog niet gerealiseerde ambities met de bedragen? Dit n.a.v. de ;presentatie van de fin afdeling aan werkgroep raadsprogramma 38 miljoen ?	In de werkgroep raadsprogramma is benoemd dat er een fors bedrag aan investeringskredieten nog openstaat. Dit overzicht is opgenomen in de Jaarstukken 2025, pagina 202-204.
13	Fin techn maatregelen Stijgende kosten jeugd	VL	Drieman	9	Welk voordeel wordt gezien om de jeugdzorg gedeeltelijk incidenteel te ramen?	De reguliere kosten voor Jeugdzorg (feitelijke trajecten en inzet) mogen niet als incidenteel aangemerkt worden. Dit zijn structurele lasten, ondanks de mogelijke fluctuatie hiervan op basis van de aantallen. Het lijkt echter wel mogelijk om projecten ten behoeve van preventie, die kortstondig duren en effecten op de lange termijn hebben, incidenteel te bekostigen. Hiervoor lopen gesprekken met de Provincie op welke wijze hier vorm aan gegeven kan worden.

14	Bezuiniging en ombuigingen	H&G	Pijnenburg	9	Waarom is er nu nog geen inventarisatie gereed die de raad in de gelegenheid stelt om nu reeds bezuinigingskeuzes te kunnen maken?	De inventarisatie van de mogelijke bezuinigingen is een uitwerking van de Nota Kaders 2027. Tot eind mei heeft de organisatie gewerkt aan de Jaarrekening 2025, de Bestuursrapportage 2026 en de Nota Kaders 2027. Inmiddels is er een start gemaakt met een verdere inventarisatie.
15	Bezuiniging en ombuigingen	H&G	Pijnenburg	9	Wanneer is deze inventarisatie wel gereed van mogelijke aanvullende bezuinigingen?	In de beeldvormende sessie van 4 juni heeft de Poho financiën toegezegd om de raad tijdig te betrekken in de keuzes voor de Programmabegroting 2027-2030. We bezien in overleg met de griffie welke datum gepland kan worden.
16	Bezuiniging en ombuigingen	H&G	Pijnenburg	9	Wanneer komt het college met voorstellen hierover? Wanneer wordt de raad betrokken bij de keuzes die gemaakt kunnen/moeten worden?	In de beeldvormende sessie van 4 juni heeft de poho financiën toegezegd om de raad tijdig te betrekken in de keuzes voor de Programmabegroting 2027-2030. We bezien in overleg met de griffie welke datum gepland kan worden.
17	Bezuiniging en ombuigingen	H&G	Pijnenburg	9	Welke bezuinigingsopties worden onderzocht en welke criteria hanteert het college daarbij?	Er wordt breed naar mogelijke bezuinigingsmogelijkheden gekeken In de beeldvormende sessie van 4 juni zijn hiervoor de uitgangspunten op hoofdlijnen benoemd. Tevens is dit opgenomen in de Nota Kaders.
18	Bezuiniging en ombuigingen	H&G	Pijnenburg	9	Welke concrete scenario's werkt het college uit om te voldoen aan het provinciale toetsingskader (structureel sluitend 2027)?	De scenario's zullen een combinatie zijn van het verlagen van de uitgaven en het verhogen van de inkomsten zoals beschreven in de Nota kaders.

19	Bezuiniging en ombuigingen	H&G	Pijnenburg	9	Welke opbrengst verwacht het college van mogelijke tariefverhogingen (OZB, leges, riool, afval)?	Dat zal duidelijk worden bij de doorrekeningen van de scenario's. Wat betreft afval en riool; dit betreft een gesloten systeem en mag de heffing niet meer dan kostendekkend zijn. Voor deze posten zullen dus geen tariefsstijgingen worden doorgevoerd, om het tekort in het begrotingssaldo te dekken, omdat dit wettelijk niet is toegestaan.
20	4. Bezuiniging en	PRO	Pijnenburg	9	Wanneer wordt de genoemde inventarisatie inzichtelijk voor de raad?	In de beeldvormende sessie van 4 juni heeft de Poho financiën toegezegd om de raad tijdig te betrekken in de keuzes voor de Programmabegroting 2027-2030. We bezien in overleg met de griffie welke datum gepland kan worden
21	Analyse jaarrekeningen	H&G	Pijnenburg	9	Krijgt de raad ruim voor de begroting wordt aangeboden de resultaten van deze analyse?	In de beeldvormende sessie van 4 juni heeft de Poho financiën toegezegd om de raad tijdig te betrekken in de keuzes voor de Programmabegroting 2027-2030. We bezien in overleg met de griffie welke datum gepland kan worden
22	5. Analyse jaarrekeningen	PRO	Pijnenburg	9	De Nota Kaders kondigt een analyse van jaarrekeningen van voorgaande jaren aan. Wordt daarin ook gekeken naar verschillen tussen begrote en gerealiseerde prestaties, of alleen naar financiële afwijkingen?	In eerste instantie zal gekeken worden waar nog structureel ruimte in de budgetten zit of heeft gezeten, zonder dat dit ten koste is gegaan van de voortgang van beleidsvoornemens.
23	Programma 4	VL	Pijnenburg	10	Waarom staat hier een 0 bedrag terwijl we weten dat zie je in de jaarstukken er maar liefst 3,4 miljoen negatief resultaat is in dit programma?	Het betreft hier de mutatie op de begroting. Er vinden dus geen wijzigingen op de begroting plaats, omdat de effecten uit 2025 incidenteel zijn. Tevens

						is het resultaat van het programma 4, net als programma 1-3 altijd negatief, omdat de inkomsten uit het Gemeentefonds op programma 5 begroot zijn.
24	3.Financieel startpunt	PRO	Pijnenburg	10	Welke verklaring is er voor het enorme verschil in begrotingssaldi tussen 2029 en 2030 in de posten "Samen wonen en werken..." en "Samen in dienst...", waarvan de eerste in dalende en de tweede in stijgende richting? Wij zijn geen boekhouders of anderszins experts maar dit viel wel op.	De bijstelling in Samen in Dienst komt door de bijraming van de inkomsten van de algemene uitkering. De laatste jaarschijf wordt in de Nota Kaders altijd toegevoegd, op basis van de meest recente circulaire (september 2025). In Samen wonen en werken is een ontwikkeling van € 36.000 positief, omdat dan meer inkomsten vanuit de grondtransacties met Enexis verwacht worden.
25	Huur kinderopvang De Pionier	VOTE	Drieman	11	De huur is "abusievelijk" dubbel geraamd door de bezuinigingen 2026 (-€75.000). Hoe is deze dubbeltelling ontstaan en is bij de bezuinigingsoperatie 2026 gecontroleerd op vergelijkbare dubbeltellingen?	In dit specifieke geval is dit ontstaan, omdat de inkomsten op twee verschillende posten begroot waren (algemeen en de Pionier zelf). Er zijn geen andere posten waar dit het geval is geweest. Juist door controle op de budgetten is deze bijstelling nu inzichtelijk geworden.
26	SPUK GALA	VL	Bots-Van Driel	12	Termen / afkortingen lijken in verschillende stukken verschillend benoemd te worden. Hier wordt gesproken over SPUK Gala. Eerder GALA. Graag toelichting	De term SPUK Gala waaraan in diverse stukken gerefereerd wordt verwijst naar de "Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026". Hiervoor wordt inderdaad

						ook de term SPUK GALA of Brede SPUK Regeling gebruikt.
27	Gala / AZWA	VOTE	Bots-Van Driel	12	De GALA-dekking loopt t/m 2026; AZWA is "een brug, al is nog niet bekend welke middelen lokaal beschikbaar komen". Hoe hard is de geboekte €210.000 dekking?	Die hardheid hangt af van wat er lokaal aan financiële middelen wordt uitgekeerd. Inmiddels is bekend dat er over 2027 een totaalsom van € 231 miljoen te verdelen is over alle gemeenten. Hoeveel er dan naar Valkenswaard gaat is nog niet bekend. Maar de verwachting is dat het merendeel van dit bedrag wordt afgedekt.
28	4. Doordecenaliserings-OMO-gelden	PRO	Drieman	12	Er doet zich in enkele jaren een daling van het aantal leerlingen voor van 10%. Is er onderzoek gedaan naar de redenen van deze daling? Wij begrijpen dat er meer oorzaken kunnen zijn maar het is wenselijk die inzichtelijk te maken	De daling van het leerlingaantal bij Were Di is deels conform eerdere voorspelling van het leerlingaantal. Van de leerlingen die in Valkenswaard naar het basisonderwijs gaan, gaat nog altijd de overgrote meerderheid naar Were Di. We zien dat onder andere toegenomen mobiliteit van leerlingen (e-bike, bus), het brede aanbod in de regio en de aandacht voor het kiezen van een school die bij de leerling past maakt dat leerlingen en ouders keuzes maken voor scholen in de omliggende gemeenten. Daarnaast geldt dat voor leerlingen uit omliggende gemeenten de keuze van

						leerlingen voor een bepaalde VO school een aanzuigende werking heeft voor leerlingen vanuit dezelfde gemeente.
29	St Martinus	VL	Drieman	11/12	Hoe zijn de jaarlijkse bedragen opgebouwd? Waarom afschrijving in 8 jaar? IS er sprake van restwaarde? Is daar rekening mee gehouden?	Conform de financiële verordening hanteren we bij afschrijvingen geen restwaarde. De termijn van 8 jaar wordt gehanteerd, omdat het plan is dat op dat moment de tijdelijke huisvesting niet langer noodzakelijk is, omdat intrek genomen kan worden in het nieuwe gebouw. Omdat de tijdelijke huisvesting dan ook geen economisch nut meer heeft, wordt er voor gekozen om een realistische afschrijvingstermijn te hanteren.
30	Bijstand	H&G	Bots-Van Driel	12	Waarom is de structurele verhoging bijstand van 617.000,-- niet in de begroting 2026 verwerkt?	Eind 2025 is vastgesteld dat de lasten binnen de BUIG fors zijn gestegen. Dit was na de aanbidding van de begroting 2026 aan de raad. Deze stijging werd onder andere veroorzaakt door prijsstijgingen in de bijstand en een toename van het aantal verstrekte loonkostensubsidies (LKS). De bijstelling wordt nu in de Bestuursrapportage en Nota Kaders verwerkt.
31	Bijstand	H&G	Bots-Van Driel	12	Hoe verklaart het college de stijging van jongeren in de bijstand en welke beleidsreactie volgt hierop?	Het aantal jongeren in de bijstand stijgt al drie jaar op rij landelijk. Het gaat om een stijging van 3,7% ten opzichte van een jaar eerder. Op het totale

						<p>bijstandsbestand van Valkenswaard zijn we van 9% (2024) naar 15,3% (2025) naar 17,5% (2026 tot nu toe) jongeren gegaan. Er is niet één duidelijke oorzaak voor deze ontwikkeling. Economische factoren spelen een rol, zoals het verdwijnen van tijdelijk werk na de coronaperiode en een afname van de krapte op de arbeidsmarkt. Jongeren worden vaak als eersten geraakt wanneer de economie verslechtert. Daarnaast stromen jonge statushouders relatief vaker de bijstand in, omdat zij minder snel werk vinden. Tegelijkertijd zien gemeenten dat de problematiek onder jongeren complexer wordt. Veel jongeren hebben te maken met schulden, mentale problemen en moeite met het vinden van betaalbare huisvesting. Ook is er vaker sprake van een stapeling van problemen, zoals schooluitval en een instabiele woonsituatie. Hierdoor zijn jongeren minder snel in staat om duurzaam werk te vinden en te behouden. Bovendien komen sinds 2015 meer jongeren met een arbeidsbeperking in de bijstand terecht in plaats van in de Wajong. Deze ontwikkeling vraagt om meer maatwerk en intensieve begeleiding. We zijn ons</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>bewust van deze ontwikkelingen en onderzoeken op welke vlakken er begeleiding nodig en mogelijk is. Ergon zorgt voor een bredere infrastructuur van haar dienstverlening, waaronder voor jongeren. Ook is Ergon zich bewust van het belang van een partnership met onderwijsinstellingen, zodat er een sterke aansluiting is tussen werk en school. Hierdoor kunnen jongeren zonder startkwalificatie zich ontwikkelen en mogelijk een praktijkverklaring bemachtigen. We zijn ons bewust van de ontwikkelingen in de instroom van jongeren en blijven onderzoeken op welke vlakken er begeleiding nodig en mogelijk is.</p>
32	Kosten huishoudelijke hulp	CDA	Bots-Van Driel	13	<p>In de begroting is uitgegaan van een indexering van 2,7% voor de huishoudelijke hulp, terwijl deze uiteindelijk 5,13% bedraagt. Kan het college toelichten hoe dit verschil heeft kunnen ontstaan en waarom dit niet eerder in beeld was bij het opstellen van de begroting?</p>	<p>Het verschil tussen de begrootte 2,7% en de uiteindelijke 5,13% is ontstaan doordat in de begroting is uitgegaan van een voorzichtige, toen bekende indexeringsinschatting, terwijl later, conform de VSO-afspraken, is gerekend met de daadwerkelijke indexcijfers en geactualiseerde kostenontwikkeling (cao VVT en verzuim).</p> <p>De 5,13% volgt uit de systematiek van jaarlijkse doorindexering (na 2025: +4,91%, vervolgens +5,13% naar 2026),</p>

						zoals afgesproken en toegepast op basis van actuele cijfers. Deze hogere indexering was bij het opstellen van de begroting nog niet volledig inzichtelijk, omdat de benodigde cao- en verzuimgegevens op dat moment nog niet definitief beschikbaar waren.
33	Huishoudelijke hulp	VOTE	Bots-Van Driel	13	De begroting ging uit van 2,7% indexering terwijl 5,13% nodig was. Hoe is deze onderindexering ontstaan, en is dezelfde fout elders in het sociaal domein gemaakt?	Zie hierboven.
34	8. Bijstand / kosten levensonderhoud	PRO	Bots-Van Driel	13	“Het aantal jongeren in de bijstand laat landelijk een stijgende lijn zien.” Is dat in Valkenswaard ook zo? Indien niet dan prijzen we ons gelukkig. Indien ja, wat zijn daarvoor aanwijsbare redenen en wat proberen we daaraan te doen?	Bij vraag 31 is uitgebreid antwoord gegeven op deze vraag.
35	9. Kosten huishoudelijke hulp	PRO	Bots-Van Driel	13	Tijdens vorige periode zijn er stappen ondernomen (o.a. voorlichtingscampagne) mbt het aanspreken van eigen vermogen en verantwoordelijkheid. Kunnen we nu de conclusie trekken dat deze campagne niet het gewenste resultaat heeft bereikt?	De huidige ontwikkeling kan niet direct worden toegeschreven aan het (niet) behalen van het gewenste effect van de voorlichtingscampagne rondom eigen vermogen en verantwoordelijkheid. De belangrijkste oorzaken van de mutatie liggen namelijk elders. De mutatie wordt vooral veroorzaakt door een toename van het aantal cliënten en een hogere indexering dan begroot. Gelet hierop is het niet mogelijk om op basis van deze cijfers te

						concluderen dat de voorlichtingscampagne niet het beoogde effect heeft gehad. De financiële ontwikkeling wordt in hoofdzaak bepaald door volumegroei en prijsbijstelling.
36	WMO-voorzieningen	H&G	Bots-Van Driel	14	Welke structurele effecten verwacht het college van de invoering van het abonnementstarief en de landelijke ontwikkelingen?	Op dit moment geldt wettelijk het vaste abonnementstarief. In het nieuwe regeerakkoord is de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in plaats van het huidige vaste abonnementstarief wederom uitgesteld, nu naar 2029. Hoe de regeling precies wordt vormgegeven, welke inkomensgrenzen gaan gelden en – daarvan afhankelijk - wat de (structurele) effecten voor de gemeente zijn, is nog niet duidelijk.
37	Abonnementstarief	H&G	Drieman	14	Welke maatregelen neemt het college om grip te krijgen op de instroom, doorstroom en uitstroom in de jeugdzorg?	Via de regionale samenwerking Samen voor Jeugd kopen we jeugdhulp in en voeren we beleid om de instroom, doorstroom en uitstroom te verbeteren. Daarbij wordt vanuit een meerjarenplan onder andere ingezet op het verbeteren van integraliteit in aanbod en de beweging van normaliseren. Ook ontwikkelen we de residentiële jeugdhulp verder door. Het doel: die zware hulp zoveel mogelijk voorkomen.

						<p>En als het toch nodig is, proberen we het zo dicht mogelijk bij het gezin te organiseren. Datamonitoring is onderdeel van dit plan.</p> <p>Hier wordt met een uitvoeringsplan lokaal op aangesloten, waarbij aanvullend wordt ingezet op preventie ter voorkoming van jeugdhulp. De beweging van normaliseren is hier ook expliciet onderdeel van.</p> <p>Op deze manier proberen we in de breedte van het jeugddomein de transformatie te realiseren.</p>
38	11. WMO Eigen bijdrage CAK	PRO	Bots-Van Driel	14	Begrijp ik het goed dat minima geen eigen bijdrage meer hoeven te betalen. Dit effect is nog niet bekend en hier nog niet in meegenomen. Is niet bekend hoeveel minima WMO ontvangen?	Dit klopt. Over het jaar 2026 kunnen we dit in 2027 aangeven.
39	Maatwerkkosten specialistische jeugdhulp	VOTE	Drieman	14	Kunt u het bedrag van circa 2,4 miljoen wat meer specificeren? Hoe is dit bedrag opgebouwd?	Dit bedrag is tot stand gekomen door de kosten van voorgaande periode te extrapoleren naar komende periode. Het bedrag is opgebouwd uit kosten voor indexatie, maatwerkvoorzieningen en bovenregionale kosten voor jeugdzorgplus en Veilig Thuis. Hierbij wordt echter nog onvoldoende rekening gehouden met de inhoudelijke ontwikkeling en dynamiek binnen lopende casuïstiek.

						Het is van belang om dergelijke inzichten te benutten om te komen tot een meer realistische en toekomstbestendige begroting. De huidige bijstelling kan in dat licht worden beschouwd als een noodzakelijke correctie op de eerdere ramingen.
40	Maatwerk jeugdhulp (uitvoerings plan)	VOTE	Drieman	14	U noemt een uitvoeringsplan jeugd in 2026 "naar een financieel houdbaar perspectief". Wanneer ligt dat er en met welke besparingsambitie?	<p>We werken dit uitvoeringsplan in 2026 uit en nemen daarin een financiële analyse van onze inzet mee. Tegelijk blijven we, zoals u in uw raadsprogramma ook aanhaalt, realistisch: door de complexiteit van de problematiek vertalen alle inspanningen zich niet direct in harde besparingen. Effecten worden vaak pas op langere termijn zichtbaar, lopen via meerdere domeinen (zoals onderwijs, zorg en veiligheid) en zijn lastig 1-op-1 toe te schrijven aan specifieke interventies.</p> <p>Door in te zetten op integraliteit, kwaliteit, normaliseren en preventie beogen we jeugdhulp meer doelgericht,</p>

						korter en minder vaak in te zetten. Zo sturen we op het stabiliseren van de totale kosten en uiteindelijk op een daling (rekening houdend met indexaties).
41	Specialistische Jeugdhulp	VVD	Drieman	14	<p>Kan de stijging van € 2,446 miljoen voor specialistische jeugdhulp worden uitgesplitst naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • volumegroei; • tariefstijgingen; • zwaardere casuïstiek; • inzet niet-gecontracteerde zorg; <p>overige oorzaken?</p>	<p>In de afgelopen jaren zien we een kostenstijging die vooral samenhangt met een toename in de zwaarte van de casuïstiek, terwijl het aantal cliënten relatief stabiel blijft. Er lijkt sprake van een verschuiving van lichtere vormen van ondersteuning, zoals begeleiding, naar een middencategorie met meer intensieve behandelvormen. Tegelijkertijd zien we dat casussen binnen deze middencategorie vaker escaleren naar zwaardere zorg, bijvoorbeeld in de vorm van verblijf, crisissituaties of plaatsingen in de jeugdzorgplus. Hoewel de aantallen redelijk stabiel blijven, verwachten we daarmee wel dat de inzet van niet-gecontracteerde zorg intensiever is.</p> <p>Deze geschetste ontwikkelingen verklaren de totale kostenstijging slechts gedeeltelijk. Aanvullend spelen ook andere factoren een rol, zoals indexatie</p>

						(in 2026 circa 5%) en de gehanteerde systematiek van begroten. In de huidige werkwijze wordt sterk uitgegaan van extrapolatie van de bestaande situatie naar de toekomst, waarbij nog onvoldoende rekening wordt gehouden met de inhoudelijke ontwikkeling en dynamiek binnen lopende casuïstiek. Het is van belang om dergelijke inzichten te benutten om te komen tot een meer realistische en toekomstbestendige begroting. De huidige bijstelling kan in dat licht worden beschouwd als een noodzakelijke correctie op de eerdere ramingen.
42	Specialistische Jeugdhulp	VVD	Drieman	14	Hoe hebben zich sinds 2022 ontwikkeld: <ul style="list-style-type: none"> • aantal jeugdigen in zorg; • aantal indicaties; • gemiddelde kosten per cliënt; totale kosten specialistische jeugdhulp?	In 2023, 2024 en 2025 hadden we jaarlijks circa 700–800 cliënten in zorg. Het aantal indicaties zijn daarbij lastig te interpreteren: deze cijfers geven geen inzicht in de aard van de inzet, zoals gelijktijdige voorzieningen versus verlengingen. De gemiddelde kosten per cliënt bedroegen circa €7.000 in 2023, stegen naar €8.000 in 2024 en kwamen uit op circa €8.800 in 2025.

						<p>De kosten voor jeugdhulp lagen voor deze cliënten rond de €5 miljoen in 2023, €6 miljoen in 2024 en €6,8 miljoen in 2025.</p> <p>Deze bedragen hebben uitsluitend betrekking op de uitvoering van specialistische jeugdhulp bovenstaande genoemde unieke cliënten. Kosten voor o.a. jeugdzorgplus, Veilig Thuis en landelijke producten zijn buiten beschouwing gelaten omdat deze bovenregionaal worden georganiseerd en anders worden gemonitord.</p> <p>Ook niet-gecontracteerde zorg is niet meegenomen. Bekend is dat deze kosten in 2025 nog circa €1,5 miljoen boven op de bovengenoemde totale bedragen bedroegen.</p>
43	Specialistische Jeugdhulp	VVD	Drieman	14	Welke typen jeugdhulpvoorzieningen veroorzaken de grootste kostenstijging?	<p>We zien in relatie tot kostenstijging met name een brede verschuiving van lichtere hulp (begeleiding) naar midden en zware categorieën. Onder de midden categorie vallen behandelvormen. In de zware categorie hebben we het o.a. over crisis, verblijf en jeugdzorgplus.</p>

44	Jeugdzorg	H&G	Drieman	14/15	Welke maatregelen neemt het college om grip te krijgen op de instroom, doorstroom en uitstroom in de jeugdzorg?	<p>Via de regionale samenwerking Samen voor Jeugd kopen we jeugdhulp in en voeren we beleid om de instroom, doorstroom en uitstroom te verbeteren. Daarbij wordt vanuit een meerjarenplan onder andere ingezet op het verbeteren van integraliteit in aanbod en de beweging van normaliseren. Ook ontwikkelen we de residentiële jeugdhulp verder door. Het doel: die zware hulp zoveel mogelijk voorkomen. En als het toch nodig is, proberen we het zo dicht mogelijk bij het gezin te organiseren. Datamonitoring is onderdeel van dit plan.</p> <p>Hier wordt met een uitvoeringsplan lokaal op aangesloten, waarbij aanvullend wordt ingezet op preventie ter voorkoming van jeugdhulp en het verder verstevigen van ons lokale team. De beweging van normaliseren is hier ook expliciet onderdeel van.</p> <p>Op deze manier proberen we in de breedte van het jeugd domein de transformatie te realiseren.</p>
----	-----------	-----	---------	-------	---	---

45	De Wedert	VL	Pijnenburg	15	Afgeschreven betekent nog niet niet meer bruikbaar of functioneel. Wat is de status? Is hier een rapport/verslag over gemaakt?	Naast dat het huidige kassa-toegangssysteem financieel is afgeschreven, is het systeem ook technisch zwaar verouderd. Het systeem functioneert o.a. niet meer goed met de aanwezige tourniquets waardoor de onderhoudskosten bovengemiddeld zijn.
46	Bouwplantoetsers	H&G	Van den Kerkhof	18	De kosten voor bouwplantoetsers worden gedekt uit verhoging leges. Zijn de bouwleges 100% kostendekkend? En zo niet hoe verhouden deze zich?	De extra personeelskosten kunnen worden gedekt uit legesopbrengsten. De totale bouwleges zijn kostendekkend. Per onderdeel kan dat verschillen. Voor bijvoorbeeld kleine aanvragen zitten we onder dat percentage, omdat de legeskosten in verhouding erg duur zouden zijn ten opzichte van realisatie. Bij een groot project zitten we hoger.
47	Omgevingswet	H&G	Van den Kerkhof	18	Waarom zijn structurele lasten voor de Omgevingswet (regelanalist, coördinatie) in de begroting 2026 incidenteel gedekt?	Eerder is de dekking van de kosten geregeld via het programma Omgevingswet. Aangezien het een Programma is wat eindig is, was de dekking ook incidenteel en niet structureel. Aangezien de rollen wel degelijk structurele rollen zijn in het kader van de Omgevingswet, is het voornemen deze structureel in de formatie te regelen.

48	Personele en ICT kosten	H&G	Van Overdijk	18	Welke structurele personele en ICT-kosten zijn nog niet volledig in beeld gebracht?	Het is onduidelijk op welke passage deze vraag betrekking heeft.
49	Bouwplanoetser	VVD	Van den Kerkhof	18	Op basis van welke aannames wordt verondersteld dat de extra personeelskosten volledig kunnen worden gedekt uit legesopbrengsten?	De veronderstelling dat de extra personeelskosten kunnen worden gedekt uit legesopbrengsten is gebaseerd op de relatie die er ligt tussen benodigde capaciteit voor vergunningverlening, kosten die daarmee worden ingevoerd in de bouwlegeskostenverordening en het feit dat daarin 100% kostendekkendheid mogelijk is. Verder zij bij ons de concrete initiatieven die momenteel bij ons in beeld incl. verwacht jaar van vergunningaanvraag en bijbehorende legesinkomsten. Deze raming laat zien dat de opbrengsten als de inschatting van de vergunningaanvragen klopt hoger zullen liggen dan de aanvullende personeelskosten. Tegelijkertijd constateren wij dat de huidige personele capaciteit ontoereikend is om zowel de bestaande werkvoorraad als de verwachte toename aan aanvragen tijdig en zorgvuldig af te handelen. Uitbreiding van de formatie is daarom noodzakelijk om de dienstverlening op peil te houden en wettelijke termijnen te kunnen blijven halen.

50	Bouwplant oetser	VVD	Van den Kerkhof	18	Wat zijn momenteel de doorlooptijden van bouwplannen en vergunningaanvragen en welke concrete capaciteitsproblemen maken uitbreiding noodzakelijk?	<p>De doorlooptijden van conceptverzoeken lopen momenteel op tot meerdere maanden. Dit hangt sterk samen met de mate waarin aanvragen volledig worden ingediend. Onvolledige aanvragen leiden tot verzoeken om informatie aan te vullen en daarmee tot vertraging in de behandeling.</p> <p>Voor formele vergunningaanvragen geldt dat deze, conform de wettelijke termijn, binnen acht weken moeten worden afgehandeld wanneer de aanvraag volledig is. In de praktijk staat deze termijn echter onder druk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zo zien wij dat ook deze aanvragen regelmatig nog niet volledig zijn, waardoor extra uitvraag voor aanvullende informatie noodzakelijk is. - Daarnaast heeft de invoering van de Omgevingswet geleid tot een toename van de inhoudelijke complexiteit, zowel voor de aanvrager als voor de behandelende organisatie. - Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) functioneert bovendien nog niet goed, wat de efficiëntie van het proces beïnvloedt.
----	------------------	-----	-----------------	----	--	--

						<p>Per saldo zijn wij gemiddeld twee tot drie uur extra tijd kwijt per aanvraag ten opzichte van de situatie vóór invoering van de Omgevingswet. Bij circa 600 aanvragen per jaar leidt dit tot een structurele extra belasting die neerkomt op ongeveer één fte. Deze combinatie van factoren maakt uitbreiding van de capaciteit noodzakelijk.</p> <p>Daarnaast moeten we gefaseerd aan de slag met (soms) complexe initiatieven na het vervallen van het bestemmingsplan buitengebied.</p>
51	Bouwplant oetser	VVD	Van den Kerkhof	18	De toelichting spreekt over een tijdelijke piek aan complexe initiatieven na het vervallen van het bestemmingsplan buitengebied. Waarom wordt gekozen voor structurele uitbreiding van de formatie in plaats van tijdelijke capaciteit?	<p>Deze piek is niet van korte duur maar strekt zich vanwege de omvang van de opgave voor het maken van een omgevingsplan voor het buitengebied uit over de periode tot 2032. Vast personeel is daarmee doelmatiger en financieel gunstiger. Bovendien wordt hiermee invulling gegeven aan de wens van de raad om de afhankelijkheid van inhuur te beperken.</p> <p>Een aanstaande pensioneringsgolf biedt voldoende mogelijkheden om de formatie rond 2032 weer af te bouwen.</p> <p>.</p>

52	19. Bouwplant oetser	PRO	Van den Kerkhof	18	<p>De Omgevingswet maakt het werk complexer. Initiatiefnemers moeten nu (te) lang wachten. Wat is het plan om dit te verbeteren?</p> <p>De “Omgevingswet maakt het werk complexer en er is meerwerk voor de gemeente...”</p> <p>Dit was dus duidelijk niet voorzien bij aanvang want alles zou juist eenvoudiger worden, zo werd ons voorgehouden ttv de geboorte van deze wet. Wat gaat er nu gebeuren nu deze mankementen helder worden? Gaat de wetgever reparaties uitvoeren of aanpassingen bedenken die de uitvoering op de werkvloer verbeteren? En op welke termijn?</p>	<p>De invoering van de Omgevingswet heeft in de praktijk geleid tot een toename van de complexiteit van het werk. Waar vooraf werd uitgegaan van vereenvoudiging, blijkt dat zowel de vergunningverlening als de voorbereiding van aanvragen juist meer inspanningen vraagt.</p> <p>Om de doorlooptijden te verbeteren en de werkdruk beheersbaar te houden, zetten wij in op een combinatie van maatregelen. Allereerst wordt de capaciteit uitgebreid, zodat de toegenomen werklast beter kan worden opgevangen. Daarnaast wordt gewerkt aan het optimaliseren van interne processen en werkafspraken. Hierbij wordt onder andere gekeken naar het beperken van overlegmomenten en het creëren van meer ruimte voor geconcentreerd en efficiënt werken.</p> <p>Ook wordt kritischer gestuurd op de rol van initiatiefnemers. Van aanvragers wordt nadrukkelijk verwacht dat zij hun aanvragen volledig en tijdig indienen, zodat onnodige vertraging en urenbesteding door plantoetsers wordt voorkomen.</p> <p>Ten aanzien van mogelijke aanpassingen van de wet- en regelgeving is op dit</p>
----	----------------------------	-----	-----------------------	----	--	---

						moment nog geen duidelijkheid. Wij volgen de landelijke ontwikkelingen echter actief en onderzoeken waar nieuwe hulpmiddelen, zoals AI-ondersteuning, op termijn kunnen bijdragen aan een efficiëntere uitvoering.
53	Fietspaden Voort-Loonderweg en Narcislaan-Het Broek	VOTE	Bots-Van Driel	19	“Door vertraging en een iets tegenvallende aanbesteding zal de investering ca € 40.000 duurder uitvallen. Dit leidt tot hogere kapitaallasten van ca € 2.000”. Hoe is deze vertraging ontstaan en wat wordt er bedoeld met een “teleurstellende aanbesteding”?	De vertraging is ontstaan door een uitgebreide bezwarenprocedure. Het ontwerp is als gevolg daarvan aangepast. De raming dateert van de initiatiefase en is prijspeil september 2023 en gebaseerd op globale ramingen (met nog een forse afwijkingmarge in die fase). Het resultaat van een aanbesteding is altijd afhankelijk van de “markthonger” en nooit precies te voorspellen. Het resultaat in de aanbesteding was wat tegenvallend in relatie tot onze ramingen.
54	Inrichting entrees Zuid	VOTE	Bots-Van Driel	19	Hoe heeft o.a. de uitwerking van de resultaten uit het participatietraject geleid tot een verhoging van €30.000?	In de BERAP 2026 is aangegeven om dit krediet te verhogen. In de Nota Kaders zijn hiervoor de structurele lasten opgenomen. Op basis van een voorlopig ontwerp werden de kosten door het ontwerp bureau grof ingeschat op € 95.000. Naar aanleiding van overleg met

						belanghebbende is het ontwerp bijgesteld en nader uitgewerkt. De offerte voor de werkelijke realisatie heeft geleid tot de bijstelling van €30.000.
55	Nummering	VL	Pijnenburg	19 e.v.	Nummering tekst klopt niet met nummering in tabel	Bedankt voor het doorgeven.
56	Dierenbescherming	CDA	Van den Kerkhof	19	Het budget voor dierenbescherming is met €15.000 overschreden door een hogere inzet als gevolg van extra meldingen, benodigdheden en verhoogde kosten. Hoeveel meldingen waren er extra en welke benodigdheden waren er extra voor nodig?	Het budget is overschreden door een hogere bijdrage aan Doc-Zuid (indexatie en inwonerbijdrage) en zijn er extra kosten bijgekomen door extra gereden ritten en meer hulpvragen.
57	22. Dierenbescherming	PRO	Van den Kerkhof	19	Wat valt hieronder?	Hieronder valt Dierenopvang Centrum Zuid (DOC-Zuid). Zij voert de wettelijke Dieren noodhulp taak van de gemeente uit en is verantwoordelijk voor het opvangen, verzorgen en herplaatsen van gevonden dieren.
58	24. Fietspaden	PRO	Bots-Van Driel	19	Gaan er al werkzaamheden plaatsvinden (of zijn die er zelfs al?) terwijl nu het broedseizoen nog in volle gang is en er procedures lopen?	In principe kunnen we op basis van de procedure de werkzaamheden onder ecologische begeleiding opnieuw opstarten. Er is echter opnieuw bezwaar gemaakt en dreigt bij start uitvoering het werk te laten stil leggen. Daarom schorten we de start uitvoering op totdat planprocedures rond zijn. Wel is belangrijk dat we de werkzaamheden afronden voor het verlopen van de subsidiemogelijkheden.

59	32. Visit Valkenswaard (€ 229.000 nadeel oplopend tot € 259.000 structureel)	PRO	Drieman	22	<p>Kan beter uitgelegd worden, waardoor dit nadeel ontstaat?</p> <p>Wat is het budget van Visit Valkenswaard?</p> <p>Welke KPI's zijn hieraan gekoppeld?</p> <p>Wat is vast vs. variabel?</p> <p>Hoe ontwikkelden kosten zich laatste 5 jaar?</p> <p>Wat is beïnvloedbaar?</p>	<p>Per 1 januari zijn de VVV Valkenswaard en Valkenswaard Marketing samengegaan in de nieuwe stichting Visit Valkenswaard. De dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Valkenswaard Marketing en daarmee het bijbehorende budget in de begroting, liep tot en met 2026, terwijl voor de VVV het budget al voor meerdere jaren structureel was opgenomen in de begroting.</p> <p>Het is niet zo dat het samengaan geleid heeft tot hogere kosten.</p> <p>De jaarlijkse vergoeding vanaf 2026 bedraagt € 297.950,- excl. Btw.</p> <p>Voor de jaren na 2026 wordt dit bedrag jaarlijks geïndexeerd. Hiervoor wordt de algemene CPI-index van CBS van de maand oktober gebruikt.</p> <p>Een jaarlijkse indexatie zorgt voor jaarlijks stijgende kosten.</p>
60	Visit Valkenswaard	VL	Drieman	22	<p>Graag nadere toelichting op het oplopend nadeel.</p> <p>Samengaan zou niet moeten leiden tot verhoging van kosten.</p>	<p>Per 1 januari zijn de VVV Valkenswaard en Valkenswaard Marketing samengegaan in de nieuwe stichting Visit Valkenswaard. De dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Valkenswaard Marketing en daarmee het bijbehorende budget in de begroting, liep tot en met 2026, terwijl</p>

						<p>voor de VVV het budget al voor meerdere jaren structureel was opgenomen in de begroting. Het is niet zo dat het samengaan geleid heeft tot hogere kosten voor de overeenkomst, maar nu een meerjarige verwerking in de begroting.</p> <p>Een jaarlijkse indexatie zorgt voor jaarlijks stijgende kosten. Deze zijn meerjarig opgenomen in de begroting.</p>
61	Visit Valkenswaard	VOTE	Drieman	22	<p>Hoeveel ontvangt Valkenswaard Marketing in 2026 en verder van Gemeente Valkenswaard? Wat is de oorzaak van deze kostenstijging? Wat levert de kostenstijging in 2026 e.v. op voor de inwoners en bezoekers van Valkenswaard?</p>	<p>Per 1 januari zijn de VVV Valkenswaard en Valkenswaard Marketing samengegaan in de nieuwe stichting Visit Valkenswaard, met als hoofddoel het positioneren van Valkenswaard als aantrekkelijke vrijetijdsbestemming en bijdragen aan een economische impuls voor ondernemend Valkenswaard.</p> <p>De dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Valkenswaard Marketing en daarmee het bijbehorende budget in de begroting, liep tot en met 2026, terwijl voor de VVV het budget al voor meerdere jaren structureel was opgenomen in de begroting. Het is niet zo dat het samengaan geleid heeft tot hogere kosten voor de overeenkomst, maar nu</p>

						<p>een meerjarige verwerking in de begroting.</p> <p>De jaarlijkse vergoeding vanaf 2026 bedraagt € 297.950,- excl. Btw als plafond,</p> <p>Voor de jaren na 2026 wordt dit bedrag jaarlijks geïndexeerd. Hiervoor wordt de algemene CPI-index van CBS van de maand oktober gebruikt.</p> <p>Een jaarlijkse indexatie zorgt voor jaarlijks stijgende kosten.</p>
62	Visit Valkenswaard	VVD	Drieman	22	<p>Kan het college inzichtelijk maken uit welke onderdelen het structurele nadeel voor Visit Valkenswaard van € 229.000 oplopend tot € 259.000 bestaat, welk deel hiervan voortzetting van bestaand beleid betreft en welke concrete prestaties en doelstellingen in de nieuwe dienstverleningsovereenkomst worden opgenomen?</p>	<p>Per 1 januari zijn de VVV Valkenswaard en Valkenswaard Marketing samengegaan in de nieuwe stichting Visit Valkenswaard. De dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Valkenswaard Marketing en daarmee het bijbehorende budget in de begroting, liep tot en met 2026, terwijl voor de VVV het budget al voor meerdere jaren structureel was opgenomen in de begroting. Het is niet zo dat het samengaan geleid heeft tot hogere kosten. Een jaarlijkse indexatie zorgt voor jaarlijks stijgende kosten.</p> <p>De dienstverleningsovereenkomst 2027 – 2030 die momenteel opgesteld wordt bevat concrete prestaties op vier</p>

						hoofdterreinen (hospitality, marketing, productontwikkeling en netwerkfunctie), aangevuld met verplichtingen op het gebied van rapportage en verantwoording. De nieuwe DVO geeft handvaten voor een betere monitoring op de uitvoering. De resultaten worden gemonitord via indicatoren zoals websitebezoek, uitgaves, social media bereik en bezoekersaantallen bij evenementen. Er zijn echter geen vooraf vastgestelde, kwantitatieve KPI-doelstellingen opgenomen; deze worden jaarlijks nader ingevuld via het jaarplan.
63	Visit Valkenswaard	VVD	Drieman	22	Welke gemeentelijke bijdrage ontvingen Valkenswaard Marketing en VVV Valkenswaard gezamenlijk in 2026 en hoe verhoudt zich dat tot de geraamde bijdrage aan Visit Valkenswaard vanaf 2027?	In 2026 betreft de bijdrage € 297.950. Voor de jaren na 2026 wordt dit bedrag jaarlijks geïndexeerd. Hiervoor wordt de algemene CPI-index van CBS van de maand oktober gebruikt.
64	Nieuwe beleidskeuzes	H&G	Drieman/Pijnenburg	22	Welke nieuwe beleidskeuzes (zoals Visit Valkenswaard) leiden tot structurele lasten die niet in de begroting 2026 waren opgenomen? En wanneer heeft de raad hiertoe besloten, en zo de raad niet besloten heeft wie dan wel en beschikte deze over de bevoegdheid om dit te besluiten, inclusief budgetrecht?	De bijstelling voor Visit Valkenswaard betreft niet een nieuwe beleidskeuze. De bijraming van het budget is noodzakelijk, omdat dit nog niet meerjarig in de begroting is verwerkt. Verder zijn er in de Bestuursrapportage en Nota Kaders geen nieuwe beleidskeuzes opgenomen.

65	Investering projecten	H&G	Van den Kerkhof	22	Welke investeringsprojecten zijn nieuw toegevoegd in de Nota Kaders en wat zijn de structurele kapitaallasten hiervan?	Op pagina 15 en 19-20 zijn de mutaties op investeringskredieten en één nieuwe aanvraag opgenomen.
66	32. Visit Valkenswaard (€ 229.000 nadeel oplopend tot € 259.000 structureel)	PRO	Drieman	22	Kan beter uitgelegd worden, waardoor dit nadeel ontstaat? Wat is het budget van Visit Valkenswaard? Welke KPI's zijn hieraan gekoppeld? Wat is vast vs. variabel? Hoe ontwikkelden kosten zich laatste 5 jaar? Wat is beïnvloedbaar?	Is dezelfde vraag als vraag 59.
67	4.4 Programma 4: Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard	PRO	Van Overdijk	22	Waarom is dit programma leeg? Gaat dit over bestuurskosten en representatie? Hoe houden we zicht op kosten van bestuur?	In de Nota Kaders worden alleen de mutaties op de programma's weergegeven. Het betreffende programma is leeg omdat er hier geen sprake is van autonome en wettelijke ontwikkelingen waarvoor noodzaak tot bijstelling is. In de begroting wordt uiteengezet wat de beleidsvoornemens van het programma zijn. Middels de tussentijdse rapportages en Jaarstukken informeren we over de kosten.
68	35. Vrijval CDOKE middelen	PRO	Pijnenburg	24	Blijven middelen geormerkt voor klimaat/energie?	Vanaf 2026 ontvangen wij de uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid

						(CDOKE) via een decentralisatie-uitkering. De hoogte van deze uitvoeringsmiddelen zijn apart bekend gemaakt maar worden sinds 2026 het gemeentefonds uitgekeerd. In de toekomst (vanaf 2028) kan dit nog veranderen, maar de middelen zijn tot 2040 structureel toegezegd.
69	KTM2/Beethoven	VOTE	Bots-Van Driel	26	De eenmalige €1.030.000 aan de MRE komt uit de algemene reserve. Welke voor inwoners merkbare projecten staan hier tegenover en welke zeggenschap heeft onze raad over de besteding?	Momenteel zijn we bezig met het project HOV-corridor Eindhoven-Valkenswaard, met als eerste fase de opwaardering van de halte Valkenierstraat. Er wordt een plan uitgewerkt om meerdere haltes op te waarderen waarbij we ook kijken naar extra voorzieningen zoals meer fietsparkeerplaatsen, digitale informatieborden en ruimereabri's (bushokjes). In het verlengde van de door uw raad vastgestelde HOV studie. In de komende jaren wordt in de regio, samen met andere gemeentes, gewerkt aan de snelfietsroute Eindhoven – Leende – Weert met een aantakking naar Valkenswaard. Daarnaast wordt er ingezet op kleine en grotere mobiliteitshubs in de regio, waaronder in Valkenswaard. De projecten zijn in een zorgvuldig proces met de regio ambtelijk

						en bestuurlijk tot stand gekomen waar de raad zo goed mogelijk tussentijds in is meegenomen en geïnformeerd.
70	Bijlage 1	VL	Van Overdijk	29 e.v.	Wij missen de wens "Ergon" motie febr 2026. Gemeente neemt zelf een voorbeeld aan het in dienst nemen van...	Op dit moment is er nog geen zicht op of er extra middelen nodig voor de uitwerking van deze motie.
71	Planstudie Dorpsstraat Borkel en Schaft	VOTE	Bots-Van Driel	30	U geeft aan dat dit een nadeel van € 50.000 betreft, terwijl dit al in de 1 ^e Berap opgenomen zou zijn. In de 1 ^e Berap 2026 hebben we deze € 50.000 overigens niet kunnen terugvinden. Kunt u dit uitleggen?	De ontwikkeling is niet opgenomen in de Bestuursrapportage, omdat er geen nieuwe beleidswensen in de Bestuursrapportage zijn opgenomen. De tekst in de Nota Kaders is daarop helaas niet aangepast. Als u raad beslist om de wens uit de Nota Kaders toch in de begroting op te nemen, zal daar een voorstel voor komen voor een voorbereidingsbudget in 2026.
72	Milieutaken Nyrstar	VOTE	Kerkhof	31	Waarom is ervoor gekozen om deze post niet op te nemen in de Nota Kaders? En wat zijn de gevolgen van het niet opnemen van deze post in de begroting van 2027 e.v.?	Gezien de krappe financiële situatie is kritisch gekeken naar de opgevoerde posten. Voor de milieutaken geldt dat deze wel uitgevoerd dienen te worden, maar binnen de bestaande formatie. Dat kan betekenen dat er in de prioritering van milieutaken andere keuzes gemaakt moeten worden.
73	Parkeren Borkel	VOTE	Bots-Van Driel	31	Begrijpen wij het goed dat een groot deel van de kosten al gedekt is (€ 133.000 van de € 175.000) en dat voor circa € 42.000 dekking gevonden moet worden, wat aan kapitaallasten € 1.000 per jaar betekent? Waar staat bij de titel dat het een "neutrale wens betreft"?	De constatering is juist. In plaats van Neutraal had hier "€ 1.000 nadelig meerjarig" dienen te staan.

74	Elektranet werken	VOTE	Pijnenburg	32	Wat betekent het niet leveren van de ambtelijke inzet voor onze woningbouwopgave en duurzaamheidsambitie?	Het betekent dat de gemeente minder voorop loopt in de aanpak van het elektriciteitsnet. Dat heeft als gevolg dat het elektriciteitsnet in onze gemeente minder snel toekomstbestendig is.
75	Parkeerterrein (nader te bepalen) + Bewegvriendelijke sportinrichting den Dries (kredietaanvraag van € 250.000)	PRO	Pijnenburg	32	Het parkeerterrein van Den Dries heeft dringend onderhoud aan oa de riolering nodig; In Q2 2026 wordt het college een voorstel voorgelegd om de beoogde aanpak voor Den Dries te herbezien en breder aan te vliegen; geraamd tussen € 4.600.000 en € 6.700.000. Kan hierin de beweegvriendelijke sportinrichting worden meegenomen? Is hiervoor dan nog wel extra budget nodig?	Ja, dat zou hierin meegenomen kunnen worden. De uitleg voor een aanvullend budget staat op pagina 34.
76	Beleidskader Sociaal Domein	VOTE	Bots-Van Driel	33	Welke zaken gaan we niet doen/uitvoeren als vanaf 2027 geen geld beschikbaar wordt gesteld? Wat betekent dit voor onze wettelijke taken?	De activiteiten die voortkomen uit het beleidskader sociaal domein worden zoveel als mogelijk uit reguliere budgetten bekostigd. Om deze reden zien we onderbenutting op het budget Beleidskader, waardoor dit naar verwachting kan worden afgeraad. Dit heeft dus geen effect voor onze wettelijke taken.
77	Buurtbemiddeling Lumens	VOTE	Bots-Van Driel	33	Welke zaken kan Lumens niet meer doen/uitvoeren als de incidentele subsidie niet structureel wordt opgenomen?	Deze aanvullende incidentele subsidie aan Lumens in 2026 is afgegeven voor extra ureninzet op Buurtbemiddeling. Als

						deze incidentele subsidie niet structureel wordt opgenomen, moet onder voorbehoud van aanvraag en verlening van deze subsidie ofwel dekking worden gevonden voor dit bedrag binnen de huidige Subsidieclusters, ofwel kunnen deze extra uren voor Buurtbemiddeling in 2027 niet worden toegekend.
78	Kinderen en Jongerenparticipatie	VOTE	Van Overdijk / Drieman	33/34	Op welke concrete projecten gaat dit?	<p>Projecten m.b.t. jongerenparticipatie in samenwerking met onderwijs.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Democracy, kennismaking met de democratische besluitvorming. Doelgroep: leerlingen uit groep 7 en 8 basisonderwijs. Democracy - ProDemos - 1KMIK, richt zich met name op de beleving van de eigen leefomgeving. Doelgroep: leerlingen in de bovenbouw van het basisonderwijs - JOPO (Jongeren en Politiek). Samenwerking met Were Di waarin jongeren actief aan de slag gaan met actuele vraagstukken in de gemeente Valkenswaard. Doelgroep: leerlingen in leerjaar 3-4-5 middelbaar onderwijs

						<ul style="list-style-type: none"> - Klassenbezoek@Gemeentehuis, verdiepende kennismaking met democratische besluitvorming - Doelgroep: leerlingen leerjaar 2-3-4 middelbaar onderwijs. Klassenbezoek@Gemeentehuis - ProDemos
79	LUUXX	VOTE	Bots-Van Driel	33	Hoeveel mensen maken hier gebruik van?	Het aantal deelnemers op de diverse dagdelen fluctueert, maar gemiddeld zijn het er 30, deels met een vorm van (Wmo-) begeleiding, deels zonder.
80	Doelenboom	VL	Pijnenburg	40	IS hier het uitgangspunt om tot SMART doelstellingen te komen? Met welke gemeente gaat Valkenswaard benchmarken wanneer dit doorgevoerd wordt? Wat zijn de kosten om tot deze aanpassing(en) te komen?	Ja, het is een uitgangspunt om tot SMART-doelstellingen te komen. De SMART-doelstellingen worden niet geformuleerd om te gaan benchmarken met andere gemeenten. De benchmark verwijst naar de programma-indeling op basis van taakvelden die door steeds meer gemeenten wordt toegepast. Hierdoor wordt de vergelijking van budgetten met andere gemeenten makkelijker. Hiervoor zijn geen aanvullende kosten nodig.
81	Bijlage: opzet doelenboom	PRO	Pijnenburg	40	Vragen over doelenboom, prestatiecriteria en toetsbaarheid <ol style="list-style-type: none"> 1. De Nota Kaders stelt dat de programmabegroting inzicht moet geven in de 3-W-vragen: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten. Kan het college toezeggen dat de 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voor zover mogelijk zal aangegeven worden hoe het resultaat gemeten gaat worden 2. De doelenboom is een nieuw element in de P&C-documenten van de gemeente Valkenswaard. In de begroting 2027 zal de nadruk liggen op het sluitend maken

					<p>nieuwe programmabegroting per doel ook aangeeft hoe het resultaat wordt gemeten?</p> <p>2. Komt er bij de begroting 2027-2030 een volledige doelenboom waarin per programma zichtbaar is:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ maatschappelijk effect; ◦ beleidsdoel; ◦ activiteit of maatregel; ◦ prestatie-indicator; ◦ nulmeting; ◦ streefwaarde; ◦ planning; ◦ budget; ◦ verantwoordelijke portefeuillehouder? <p>3. Hoe voorkomt het college dat de doelenboom vooral een beschrijving van activiteiten wordt, in plaats van een instrument waarmee de raad kan controleren of doelen werkelijk worden bereikt?</p> <p>4. Worden doelen uit het raadsprogramma vertaald naar meetbare prestatiecriteria, of blijven ze vooral richtinggevende ambities?</p> <p>5. Welke doelen uit het raadsprogramma zijn volgens het college op dit moment nog onvoldoende concreet om meetbaar te maken?</p>	<p>van de jaarschijf 2027 en het verwerken van het raadsprogramma. In de begroting 2027 zal nog geen volledig uitgewerkte doelenboom opgenomen worden.</p> <p>3. Bij het formuleren van de doelen wordt rekening gehouden met het kunnen meten van de resultaten</p> <p>4. De doelen uit het raadsprogramma worden verwerkt als concrete acties in het uitvoeringsprogramma van het college en blijven daarmee geen richtinggevende ambities.</p> <p>5. Het raadsprogramma is op 1 juni door de raad vastgesteld. Er is op dit moment nog geen inzicht in welke doelen onvoldoende concreet zijn</p> <p>6. Dit wordt verwerkt in de reguliere P&C-documenten; de berap en jaarrekening</p> <p>7. Kwalitatieve doelen zijn in de praktijk lastig te vertalen naar toetsbare criteria. Waar mogelijk doen we dit.</p>
--	--	--	--	--	--	---

					<p>6. Komt er een jaarlijkse rapportage waarin de raad per doel kan zien: op schema, vertraagd, bijsturing nodig of niet haalbaar?</p> <p>7. Worden ook kwalitatieve doelen, zoals leefbaarheid, natuurkwaliteit, erfgoedbescherming, participatie en vertrouwen in bestuur, vertaald naar toetsbare criteria?</p>	
82	Steendruk museum	VL	Bots-Van Driel		Waarom is er niets opgenomen over het steendrukmuseum ?	Op pagina 21 is een pm post opgenomen over de omgang met het LTS-terrein. Bij keuze voor het Steendrukmuseum moet dit nader worden uitgewerkt. Op 25 juni maakt uw gemeenteraad een keuze over een programmatisch voorkeursscenario.
83	Raadsvoor stel	H&G	Pijnen burg		1. Welke concrete oorzaken verklaren de verslechtering van ruim € 4 miljoen in het structurele saldo 2027 ten opzichte van de Programmabegroting 2026? Graag uitgesplitst naar sociaal domein, verbonden partijen, indexatie en overige posten.	Hoofdstuk 4 van de Nota Kaders bestaat uit alle oorzaken van de verslechtingen van het saldo, inclusief een uitsplitsing naar Sociaal Domein, verbonden partijen en overige posten.
84	Raadsvoor stel	H&G	Pijnen burg		1. Welke onderdelen van de begroting 2026 bleken achteraf onrealistisch of onvolledig geraamd? En welke lessen trekt het college hieruit voor toekomstige ramingen?	Dat blijkt uit de Bestuursrapportage 2026, Slotwijzing 2026 en de Jaarstukken 2026. Effecten hiervan worden meegenomen in de reguliere P&C-cyclus

85	Raadsvoor stel	H&G	Pijnen burg		1. Kan het college aangeven welke posten in de begroting 2026 incidenteel waren gedekt terwijl ze structureel bleken te zijn. Met andere woorden, elke uitgaven in de begroting zijn als incidenteel opgenomen, terwijl het structurele uitgaven zijn?	In de begroting zijn geen incidentele kosten geraamd, die structureel zijn. Dit is een nadrukkelijk controlepunt van de Provincie.
86	Raadsvoor stel	H&G	Pijnen burg		1. Welke structurele tekorten worden in de Nota Kaders incidenteel gedekt en hoe beoordeelt het college de houdbaarheid hiervan? Breng daarbij aub meerjarig voor ons in beeld wat de feitelijke kosten zijn geweest over de afgelopen 3 opeenvolgende jaren.	Structurele tekorten worden in de Nota Kaders niet incidenteel gedekt, conform het toezichtskader van de Provincie.
87	Raadsvoor stel	H&G	Pijnen burg		1. Hoe verhoudt de inzet van de algemene reserve zich tot de provinciale normen voor solvabiliteit en weerstandsvermogen?	Als de inzet van de algemene reserve noodzakelijk is, is hier voldoende ruimte i.h.k.v. de solvabiliteit beschikbaar. Hierbij dienen de risico's die zijn opgenomen in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen eerst wel van gedekt worden. In de Programmabegroting 2027-2030 wordt hier een actualisatie voor gemaakt en zal duidelijk zijn voor welk bedrag de algemene reserve ingezet kan worden.
88	Raadsvoor stel	H&G	Pijnen burg		1. Welke risico's zijn nog niet financieel vertaald maar wel voorzien (bijv. BFU, meicirculaire, jeugdzorgcommissie Ark)? Begroten is vooruitzien wat is de geschatte omvang van deze risico's.	De meest actuele risico's zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De ontwikkelingen omtrent de bijzonderefondsuitkering,

						Meicirculaire en Commissie van Ark, kunnen pas financieel opgenomen worden, wanneer hier definitief uitsluitel over is. Deze zijn in beeld.
89	Raadsvoorstel	H&G	Pijnenburg		1. Hoe borgt het college dat toekomstige ramingen realistischer en minder gevoelig voor bijstellingen worden? Welke actie is daarvoor reeds ondernomen ?	De begroting wordt jaarlijks getoetst of deze structureel sluitend en reëel is. Hierin wordt op dat moment de meest realistische raming opgenomen. Bijstellingen komen echter met name door de invloed van externe factoren.
90	Raadsvoorstel	H&G	Pijnenburg		1. Wij missen het onderwerp duurzaamheid in de nota kaders. Geen info over de rijksmiddelen, geen verantwoording over de inzet van deze middelen, geen info bestaande fte's, geen info uitbreiding fte's, andere voornemens op dit gebied. Graag volledige duidelijkheid op dit onderdeel, personele inzet, taken, doelen, doelen in relatie tot tijd versus geld enz . Is in de begroting 2026 hier melding van gemaakt cq zijn investeringen opgenomen?	Op 21 april 2026 heeft het college u met een brief op de hoogte gebracht van de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid '26-'29, met het uitvoeringsprogramma als bijlage. In het Uitvoeringsprogramma is in hoofdstuk 3.2 (pagina 5) het programmabudget en organisatie beschreven. Hier vindt u de aansluiting met de Nota kaders '27-'30 én de beheerrapportage '26. Hierin is enkel het saldo van dekking, uitvoeringskosten en formatie verwerkt. Voor de volledigheid is hoofdstuk 3.2 van het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid bijgevoegd. Indien u dieper op de

						<p>begroting van de verschillende thema's wilt doorlezen verwijzen wij u door naar de themahoofdstukken in het uitvoeringsprogramma zelf. In de thema hoofstukken vindt u de gespecificeerde thema begrotingen.</p> <p><i>Zie: bijlage bij Nr. 90</i></p>
--	--	--	--	--	--	---